

PM 2008:142 RIII (Dnr 304-788/2008)

Statskontorets rapport 2007:14 – Skyddet av Levande skogar Remiss från Miljödepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen av statskontorets rapport 2007:14 – Skyddet av Levande skogar återopas vad föredragande borgarrådet anför.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Miljödepartementet har remitterat ”Statskontorets rapport - Skyddet av Levande skogar” till Stockholms stad för yttrande. Statskontoret har av Regeringen den 26 januari 2006 fått uppdraget att utreda och utvärdera vissa frågor kring miljökvalitetsmålet Levande skogar. Redovisningen är nu på remiss.

Förslaget syftar främst till att förbättra måluppfyllelsen av miljökvalitetsmålet Levande skogars delmål 1 till 2010. Förutom att en viss areal undantas från skogsproduktion ska de skyddade områdena också vara skyddsvärda, dvs. uppfylla grundläggande krav på kvalitet ur naturvårds- och biologisk mångfaldssynpunkt. På så sätt bidrar de till de långsiktiga målen för Levande skogar.

Statskontorets uppdrag har varit att ge förslag som underlättar uppfyllelsen av miljökvalitetsmålet Levande skogar. Förslagen grundas dels på en utvärdering av befintliga naturvårdsinstrument och dels en utredning om på vilket sätt statens skogsmark kan bidra till målet. Utvärderingen av naturvårdsinstrumenten har gjorts med fokus på Levande skogars delmål 1. En utgångspunkt har också varit vad målet bör innebära på längre sikt.

Det nationella miljökvalitetsmålet Levande skogar beslutades av riksdagen 1999 och formuleras: ”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas”. Inriktningen är att de nationella miljökvalitetsmålen – med undantag för klimatmålen – ska nås inom en generation (år 2020-2025). På vägen ska ett antal delmål uppnås. Delmål 1 lyder; ”Ytterligare 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark undantas från skogsproduktion till år 2010”. Riksdagen avser att besluta om nya eller ändrade delmål 2009.

Statskontorets förslag

- Bättre balans mellan beslutande mål, aviserade instrument samt anslag till markåtkomst och personal.
- Effektiviserad process för naturreservat, med bättre kopplingar till de regionala strategierna för formellt skydd.

- Långsiktiga naturvårdsavtal ska prövas i första hand, Ökad rådgivning till skogsägare kring natur- och kulturmiljövärden med särskild inriktning på frivilliga insatser, liksom utvecklad uppföljning av frivilliga avsättningar

Redovisningen innehåller också förslag om hur staten som skogsägare på ett bättre sätt kan bidra till måluppfyllelsen, vilket inkluderar bland annat;

- överenskommelse mellan Sveaskog och Naturvårdsverket om skogsmark för reservatsbildning fullföljs
- ökade frivilliga avsättningar av statlig skogsmark
- frågor om ersättning och ersättningsmark

Slutligen föreslås bland annat bättre ekonomiskt utbyte för markägarna vid naturvårdsavtal, ändrade skatteregler vid marköverlåtelse och statliga insatser för att stärka skogsägarnas incitament att skydda skog samt åtgärder för att skydda forn- och kulturlämningar från skador.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att de förslag som statskontoret presenterar rör produktionsskog med betoning på frågor som berör staten och länsstyrelserna. Stadsledningskontoret anser att skyddet av skog i Stockholms friluftsområden bidrar till det nationella arbetet att uppnå målet om Levande skogar till kommande generationer.

Vidare anser stadsledningskontoret att staten bör ta ett större ansvar för natur- och kulturvärden än andra markägare i Sverige och vara en föregångare för att uppnå miljö kvalitetsmålen.

Stadsledningskontoret anser att staten bör beakta sina ekonomiska möjligheter att långsiktigt finansiera de åtaganden som följer av allt fler naturreservat och skyddsbestämmelser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det är nödvändigt att öka avsättnings takten för att nå målet om Levande skogar och är därför positiv till att statskontorets förslag är mångsidigt. Fokus bör dock ligga på åtgärder som får till följd att de mest skyddsvärda områdena avsätts långsiktigt, främst med skydd av 7 kap. miljöbalken. Inte minst för att bevara artrika skogsekosystem som kan motstå framtida klimatförändringar. Om naturvårdsavtal och frivilliga avsättningar ska öka och leda till långsiktigt bevarande av värden krävs troligen en större insats vad gäller kunskapsspridning till landets skogsägare.

Stockholms stad har idag skyddat 2 271 ha naturmark med höga naturvärden. P.g.a. avsaknaden av skogsbruk, stort lövinslag, förekomst av gamla, grova träd samt död ved finner man här skogsanknutna arter som blir allt mer undanträngda i produktionsskogarna. Skyddet av skog i Stockholms friluftsområden bidrar därmed till det nationella arbetet att uppnå målet om Levande skogar till kommande generationer.

Fastighetskontoret har inkommit med ett kontorsyttrande. Fastighetskontoret delar Statskontorets uppfattning att det kommer att behövas bättre ekonomiska incitament för de privata markägarna för att delmål 1 skall kunna uppfyllas år 2010. Även

åtgärder för att effektivisera och utveckla samarbetet inom och mellan de statliga myndigheterna och Sveaskog för att överlåtelse av skyddsvärd mark till Naturvårdsverket skall kunna genomföras behövs.

Stadsbyggnadskontoret har svarat med kontorsyttrande att det inte har några synpunkter.

Bromma stadsdelsnämnd anser att skogsekosystemens förmåga att motstå förändringar såsom dagens och framtidens klimatförändringar är kopplade till bevarandet av skyddsvärd skog med hög biologisk mångfald. Nämnden anser att skyddet av skog i Stockholms friluftsområden är en viktig del i det nationella arbetet för att uppnå målet om Levande skogar och även med tanke på att framtida stockholmare ska få variationsrika naturupplevelser.

För att åtgärderna ska få till följd att de mest skyddsvärda områdena avsätts bör utvärderingen av skydd vara byggd på landskapsekologisk analys, varvid det är lämpligt att skyddsåtgärderna knyts till de regionala strategierna för formellt skydd. För att långsiktigt säkra miljö kvalitetsmålet om Levande skogar krävs också att skyddet av värdefull skog blir långsiktigt. Naturvårdsavtal gäller under 50 år och har inte samma starka skydd som skydd enligt Miljöbalkens kapitel 7. Om naturvårdsavtal och frivilliga avsättningen ska öka och vara ett långsiktigt skydd krävs troligen en större insats vad gäller kunskapsspridning till landets skogsägare. Likaså är det viktigt att vid sidan av skydd arbeta aktivt med utveckling och uppföljningen av den generella naturhänsynen inom skogsbruket.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att Statskontorets mycket omfattande och till viss del svårtillgängliga, för den icke sakkunnige, redovisning belyser viktiga förslag till åtgärder som underlättar uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Det Stockholms stad kan bidra med är främst att arbetet med inrättande av naturreservat fortskrider och att hänsyn tas till spridningsvägar vid exploateringar. Viktigt är också att områden med skyddsvärd skog identifieras och avsätts för framtida reservatsbildningar när den nya översiktsplanen för Stockholm nu arbetas fram.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Mina synpunkter

Statskontorets förslag syftar främst till att förbättra måluppfyllelsen av miljö kvalitetsmålet Levande skogars delmål 1 till 2010. Förutom att en viss areal undantas från skogsproduktion ska de skyddade områdena också vara skyddsvärda, dvs. uppfylla grundläggande krav på kvalitet ur naturvårds- och biologisk mångfaldssynpunkt. På så sätt bidrar de till de långsiktiga målen för Levande skogar.

Jag menar i likhet med stadsledningskontoret att stora mark- och skogsägare på ett bättre sätt kan bidra till måluppfyllelse. Staten bör kunna ta ett större ansvar för natur- och kulturvärden än andra markägare i Sverige och vara föregångare för att uppnå miljö kvalitetsmålen.

När det gäller möjligheten till ersättningsmark anser jag att statskontorets förslag att skapa incitament för markägare genom frivilliga lösningar är den bästa och mest framkomliga vägen. Det handlar också om att kunskapsuppbyggnad kring hur natur- och kulturvärden ska kunna samsas med god ekonomisk hushållning för markägaren.

I arbetet med att utveckla ett hållbart skogsbruk, som ökar förutsättningarna att nå miljö kvalitetsmålet, måste staten även värna de många enskilda markägarna. Detta gäller inte minst de i glesbygd som har sin huvudsakliga försörjning från skogs- och

jordbruk. Statens förslag till skydd av levande skogar måste präglas av respekt för äganderätten.

Stockholms stad äger stora markområden, cirka 24 000 hektar, utanför den egna kommungränsen som innehåller bland annat friluftsområden, skogs- och jordbruksmark med tillhörande byggnader. Dessa förvaltas av fastighetsnämnden. Utöver detta finns arton gårdsarrenden (cirka 2 500 hektar) och 125 sidoarrenden. Mark arrenderas också ut till jakt och staden bedriver aktivt skogsbruk på cirka 15 400 hektar. Det pågår ett arbete med att erbjuda jordbruksarrendatorerna möjlighet att köpa sina jordbruk och tillhörande skog för att skapa livskraftiga jordbruksenheter. Kommunerna i vilka marken är belägen erbjuder också att förvärva mark.

Stockholms stad har idag skyddat 2 271 ha naturmark med höga naturvärden. Genom att begränsa skogsbruket, stort lövinslag, förekomst av gamla och grova träd samt död ved finns här skogsanknutna arter som blir allt mer undanträngda i produktionskogarna. Jag anser i likhet med stadsledningskontoret att skyddet av skog i Stockholms friluftsområden väl bidrar till det nationella arbetet att uppnå målet om Levande skogar till kommande generationer.

Jag anser slutligen att staten bör beakta sina ekonomiska möjligheter att långsiktigt finansiera de åtaganden som följer av allt fler naturreservat och skyddsbestämmelser. Min bedömning är att den främsta orsaken till att delmål 1 inte nås är att tillräckliga resurser för ersättningar till markägare och för handläggande personal inte avsatts.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen av statskontorets rapport 2007:14 – Skyddet av Levande skogar återopas vad föredragande borgarrådet anför.

Stockholm den 4 juni 2008

ULLA HAMILTON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Sammanfattning av Statskontorets rapport 2007:14 ”Skyddet av Levande skogar” Hela remissen:
<http://www.statskontoret.se/upload/Publikationer/2007/200714.pdf>

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Att delvis återopas borgarrådets svar på remissen
2. Därutöver vill vi framföra följande

Staden bör inte sälja ut sitt innehav av skogsmarker. Om så sker bör staden ändå garantera ett fortsatt varsamt skogsbruk. Stockholms skogar har stor betydelse för stadens invånare. De ger möjlighet till rekreation och utomhusvistelse som inte kan jämföras med vistelse i parkområden. Träden tar upp koldioxid som annars skulle ha gått ut i atmosfären och bidragit till växthuseffekten. Stockholms skogar är stadens lunga. Den biologiska mångfalden måste bevaras och staden ska aktivt arbeta för att ökad hänsyn, genom påverkan på markägare och företag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

I takt med att insikterna ökar om effekterna av vår miljöpåverkan och behoven för framtidens välfärd, ökar också allas ansvar att ta miljöhänsyn. Vår kunskap har ökat om betydelsen av biologisk mångfald för fortsatt tillhandahållande av ekosystemtjänster som hela vårt samhälle är beroende av. Att Stockholm säljer sina skogsmarker i närområdet utan säkerheter för fortsatt varsamt skogsbruk är därför oacceptabelt med tanke på skogens rekreativverkan, hälsoeffekter och behovet att bevara den biologiska mångfalden.

Alla som bedriver en verksamhet ska göra det på ett sätt så att olägenheter för människors hälsa och miljö förebyggs. Kravet på egenkontroll, eller egentillsyn som det också kallas, gäller även förebyggande dvs. redan när det finns risk för olägenhet. I ansvaret ingår en skyldighet att skaffa sig kunskap anpassad till verksamheten som krävs för att skydda omgivningen. Kraven kommer från den svenska miljölagstiftningen och livsmedelslagen.

Motsvarande ansvar bör övervägas också för skogsägare. Det är inte givet att nuvarande särställning för skogsägare i relation till andra verksamhetsutövare ska behållas i alla delar. Ett utvidgat ägaransvar bör således utredas.

Det är de skogar som har högst skyddsvärde som bör skyddas, oavsett om de finns på mark ägd av staten eller andra. Skydd av skog på statligt ägd mark bör finansieras av staten genom direkta avsättningar och vid behov ändrade ägardirektiv och liknande. Det är en onödig rundgång att pengar avsätts till skogsskydd och betalas till statliga organ. En smidig hantering av statens pengar är till gagn för skattebetalare i Stockholm.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert*, *Tomas Rudin* och *Teres Lindberg* (alla s) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Miljödepartementet har remitterat ”Statskontorets rapport 2007:14 - Skyddet av Levande skogar” till Stockholms stad för yttrande. Statskontoret har av Regeringen den 26 januari 2006 fått uppdraget att utreda och utvärdera vissa frågor kring miljökvalitetsmålet Levande skogar. Redovisningen är nu på remiss.

Förslaget syftar främst till att förbättra måluppfyllelsen av miljökvalitetsmålet Levande skogars delmål 1 till 2010. Förutom att en viss areal undantas från skogsproduktion ska de skyddade områdena också vara skyddsvärda, dvs. uppfylla grundläggande krav på kvalitet ur naturvårds- och biologisk mångfaldssynpunkt. På så sätt bidrar de till de långsiktiga målen för Levande skogar.

Statskontorets uppdrag har varit att ge förslag som underlättar uppfyllelsen av miljökvalitetsmålet Levande skogar. Förslagen grundas dels på en utvärdering av befintliga naturvårdsinstrument och dels en utredning om på vilket sätt statens skogsmark kan bidra till målet. Utvärderingen av naturvårdsinstrumenten har gjorts med fokus på Levande skogars delmål 1. En utgångspunkt har också varit vad målet bör innebära på längre sikt.

Det nationella miljökvalitetsmålet Levande skogar beslutades av riksdagen 1999 och formuleras: ”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas”. Inriktningen är att de nationella miljökvalitetsmålen – med undantag för klimatmålen – ska nås inom en generation (år 2020-2025). På vägen ska ett antal delmål uppnås. Delmål 1 lyder; ”Ytterligare 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark undantas från skogsproduktion till år 2010”. Riksdagen avser att besluta om nya eller ändrade delmål 2009.

Riksdagens mål för hur mycket skyddsvärd skog som ska sättas av är inte uppnådd i dagsläget. Av den areal som till 2010 ska skyddas genom naturreservat, biotopskydd och naturvårdsavtal har 147 000 hektar av 400 000 hektar eller 37 % avsatts. Förutom dessa arealer ska 500 000 hektar också skyddas på frivillig väg.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Fastighetsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har svarat med kontorsyttrande. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har inte svarat på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 maj 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Statskontorets förslag syftar främst till att förbättra måluppfyllelsen av miljökvalitetsmålet Levande skogars delmål 1 till 2010. Förutom att en viss areal undantas från skogsproduktion ska de skyddade områdena också vara skyddsvärda, dvs. uppfylla grundläggande krav på kvalitet ur naturvårds- och biologisk mångfaldssynpunkt. På så sätt bidrar de till de långsiktiga målen för Levande skogar.

Stadsledningskontoret menar att stora mark- och skogsägare på ett bättre sätt kan bidra till måluppfyllelse. Staten bör kunna ta ett större ansvar för natur- och kulturvärden än andra markägare i Sverige och vara föregångare för att uppnå miljökvalitetsmålen.

När det gäller möjligheten till ersättningsmark anser stadsledningskontoret att statskontorets förslag att skapa incitament för markägare genom frivilliga lösningar är den bästa och mest framkomliga vägen. Det handlar också om att kunskapsuppbyggnad kring hur natur- och kulturvärden ska kunna samsas med god ekonomisk hushållning för markägaren.

I arbetet med att utveckla ett hållbart skogsbruk, som ökar förutsättningarna att nå miljökvalitetsmålet, måste staten även värna de många enskilda markägarna. Detta gäller inte minst de i glesbygd som har sin huvudsakliga försörjning från skogs- och jordbruk. Statens förslag till skydd av levande skogar måste präglas av respekt för äganderätten.

Stockholms stad äger stora markområden, cirka 24 000 hektar, utanför den egna kommungränsen som innehåller bland annat friluftsområden, skogs- och jordbruksmark med tillhörande byggnader. Dessa förvaltas av fastighetsnämnden. Utöver detta finns arton gårdsarrenden (cirka 2 500 hektar) och 125 sidoarrenden. Mark arrenderas också ut till jakt och kontoret bedriver aktivt skogsbruk på cirka 15 500 hektar.

Stockholms stad har idag skyddat 2 271 ha naturmark med höga naturvärden. Genom att begränsa skogsbruket, stort lövinslag, förekomst av gamla och grova träd samt död ved finns här skogsanknutna arter som blir allt mer undanträngda i produktionsskogarna. Ytterligare sex grönområden ska utredas om skydd enligt översiktsplan 99. Stadsledningskontoret anser att skyddet av skog i Stockholms friluftsområden bidrar till det nationella arbetet att uppnå målet om Levande skogar till kommande generationer.

Stadsledningskontoret anser slutligen att staten bör beakta sina ekonomiska möjligheter att långsiktigt finansiera de åtaganden som följer av allt fler naturreservat och skyddsbestämmelser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2008 att överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Åsa Romson (mp) samt Charles Berkow (mp) med instämmande av Tina Kratz (v), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Skogsekosystemens förmåga att motstå förändringar såsom dagens och framtidens klimatförändringar är kopplade till bevarandet av skyddsvärd skog med hög biologisk mångfald. Trots att skogsbruket idag är ålagt att ta viss naturhänsyn skiljer sig skogsbruksskogarna från skogar där skogsbruk inte bedrivs vad gäller förutsättningar för biologisk mångfald. Delmål 1 ”*Ytterligare 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark undantas från skogsproduktion till år 2010*” innehåller därför både ett kvantitetsmål och ett kvalitetsmål. För det första måste en viss areal avsättas och för det andra ska denna skogsmark vara skyddsvärd d v s inneha höga naturvärden/ hög biologisk mångfald.

Inom Stockholm stads kommungräns har inget storskaligt skogsbruk bedrivits. Fram till 50-talet sköttes delar av skogen med extensivt skogsbruk, för att övergå till natur- och rekreationsinriktad skötsel. På Stockholms stads skogsägor utanför kommungränsen bedrivs däremot skogsbruk vilket är fastighetsförvaltningens ansvarsområde. De förslag som presenteras av statskontoret rör produktionsskog med betoning på frågor som berör stat och länssty-

relser. Då inget skogsbruk bedrivs inom kommungränsen lämnar Miljöförvaltningen inte detaljsynpunkter på förslaget. Förvaltningen bidrar främst med övergripande synpunkter på behovet av åtgärder samt olika skyddformers möjlighet att bidra till måluppfyllnaden, utifrån stadens miljömål samt stadens arbete med skyddad natur.

Övergripande anser förvaltningen att intentionen att öka takten på avsättningen av skyddsvärd skogsmark är god och nödvändig för att uppnå delmål 1. Liksom att, såsom redovisningen anger, använda ett brett spektra av naturvårdsinstrument och åtgärder. För att målet om Levande skogar ska vara verkningsfullt krävs dock att skyddet av värdefull skog blir långsiktigt. Naturvårdsavtal gäller under 50 år och har inte samma starka skydd som skydd i form av naturreservat enligt 7 kap. miljöbalken. Den frivilliga avsättningen kan upphöra vid förändrade förhållanden och är inte heller lika starkt som 7 kap. MB. Frivillig avsättning är dock ett viktigt instrument för att uppnå att värdefull skog bevaras. Det kan därför vara verkningsfullt med en återkommande stimulans till skogsägarna för att öka intresset för att avsätta skog och att behålla avsättningen under lång tid. Om naturvårdsavtal och frivilliga avsättningen ska öka och samtidigt vara ett långsiktigt skydd krävs troligen också en större insats vad gäller kunskapsspridning till landets skogsägare.

För att åtgärderna ska få till följd att de mest skyddsvärda områdena avsätts bör utvärderingen av skydd vara byggd på landskapsekologisk analys av naturvärden. Ett bra sätt att få ett landskapsperspektiv är att knyta åtgärderna till länsstyrelsens arbete med de regionala strategierna för formellt skydd. Likaså ligger det i Stockholms stads intresse att länsstyrelsen har resurser för att effektivisera skyddsprocessen.

Därutöver anser förvaltningen att det är viktigt att arbeta aktivt med utveckling och uppföljningen av den generella naturhänsynen inom skogsbruket.

Levande skog i Stockholm

Storstaden Stockholm har fram till idag skyddat 2271 ha naturmark inom kommungränsen. Den skyddade naturmarken består till stor del av trädbevuxen mark om man undantar delar av Igelbäckens kulturresevat. Den skyddade marken motsvarar ca 9 % av kommunens yta. Ytterligare 6 grönområden ska utredas om skydd enligt översiktplan 1999. Då skogsområdena inom Stockholms stad endast har brukats extensivt finner man här arter som idag är allt mer undanträngda i det moderna skogsbruket. I Stockholm finns bl a en stabil population av duvhök samt fynd av den rödlistade skalbaggen reliktbodyka vilka båda är arter som behöver gamla grova träd. Här lever också mindre hackspett som är beroende av död ved, aspfjädermossa, en art som tillsammans med lavar och marklevande svampar är artgrupper som minskar i produktionskapacitet p g a uttorkning och minskat lövinslag.

Statens lantbruksuniversitet (SLU) har i en studie från 2007 där Stockholm har ingått, inventerat tätortsnära skog i 100 städer med >10 000 invånare. SLUs studie visade att den sammanlagda ytan tätortsnära skog är större än arealen skyddad mark i landet. Idag är endast 5 procent av den produktiva skogsmarken i landet nedanför fjällgränsen skyddad naturskog. Varje yta av skog med höga naturvärden är idag viktig att värna för att bevara de naturliga skogsekosystemen. Inte minst med tanke på att nytt genetiskt material förs in i det moderna skogsbruket, med svåröverskådliga konsekvenser.

I SLU-studien jämförs bl a mängden död ved i en transekt från landsbygden, via de stadsnära skogarna, stadsbebyggelsens utkanter in mot centrum. ”Död ved”, är ett uttryck för ved i olika nedbrytningsstadier, där varje stadium nyttjas av specifika arter, vilket ger förutsättning för en hög artrikedom. Resultatet visade på att de stadsnära skogarna och stadskan-

ten uppvisar en större mängd död ved än vad som finns generellt i de svenska skogarna. Stadens friluftsområden och villaområden är ofta variationsrika, med fler äldre grova träd, större lövinslag och mer död ved än den brukade landsbygdsskogen. Detta gör att de tätortsnära skogarna, vid sidan om sina rekreativa värden, också har höga naturvärden. Här finns möjlighet att genom ändamålsenlig skötsel i form av t ex slyröjning kring grova träd, kvarlämnande av trädstammar e t c bevara såväl natur- som rekreationsvärden. Att variationsrikedomen minskar in mot stadens centrum beror främst på ökad fragmentering och missgynnande skötsel.

Givetvis finns det områden utanför staden med längre skoglig kontinuitet och mindre mänsklig påverkan som uppvisar stor artrikedom, men stadens skogar har en stor potential som goda livsmiljöer för arter som är undanträngda i produktionsskog. Skyddet av skog i Stockholm bidrar därmed till arbetet att uppnå målet om Levande skogar. Och till att framtida stockholmare också får tillgång till variationsrika naturupplevelser.

Fastighetsnämnden

Fastighetskontorets kontorsyttrande daterat den 20 maj 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Riksdagens mål för hur mycket skyddsvärd skog som ska sättas av är långt ifrån uppnått i dagsläget.

Fastighetskontoret delar Statskontorets uppfattning att det kommer att behövas bättre ekonomiska incitament för de privata markägarna för att delmål 1 skall kunna uppfyllas år 2010. Även åtgärder för att effektivisera och utveckla samarbetet inom och mellan de statliga myndigheterna och Sveaskog för att överlåtelse av skyddsvärd mark till Naturvårdsverket skall kunna genomföras behövs.

För de skogar som statliga och kommunala förvaltningar äger är fastighetskontorets uppfattning att de ekonomiska avkastningskraven som skogsbruket har kan anpassas till en rimlig ersättningsnivå som betalas ut av staten för att skydda värdefulla områden. För privata skogsägare som bedriver skogsbruk med syfte att gå med så stor vinst som möjligt måste ersättningsnivån vara högre och motsvara en nivå i paritet med skogsägarnas avkastningskrav för att de överhuvudtaget skall ha något incitament för att avsätta sin skog.

Staden äger och förvaltar ca 15 400 hektar produktiv skogsmark och hela skogsinnehavet är FSC-certifierat sedan 1997. Staden gjorde därmed avsteg från rena produktionsaspekter som bedömts mindre lämpliga för tätortsnära skogar och skogar med uttalat friluftslivsintresse. Rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald har präglat skötseln före ekonomiska aspekter. Stadens skötselprogram som antogs av kommunfullmäktige 21 januari 1991, lade fast en mycket hög ambitionsnivå för naturvärden på stadens ägor. Detta har bidragit till att delar av den skogsmark som staden idag äger och förvaltar är skyddsvärd. Staden låter exempelvis skogsbestånden bli avsevärt äldre än vad som är gängse praxis i ett normalt produktionsskogsbruk. Detta bidrar till miljö kvalitetsmålet ”Levande skogar”.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadskontoret meddelar i kontorsyttrande daterat den 21 april 2008 att det inte har några synpunkter på remissen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 maj 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Skogsekosystemens förmåga att motstå förändringar såsom dagens och framtidens klimatförändringar är kopplade till bevarandet av skyddsvärd skog med hög biologisk mångfald. Förvaltningen anser att skyddet av skog i Stockholms friluftsområden är en viktig del i det nationella arbetet för att uppnå målet om Levande skogar och även med tanke på att framtida stockholmare ska få variationsrika naturupplevelser.

Bromma har 560 ha naturmark i vilket Judarskogens naturreservat, Kyrksjölötens naturreservat samt del av Grimsta/Blackebergs naturreservat ingår. Svårigheten med att förvalta bostadsnära naturområden är att få acceptans hos allmänheten att död ved, ris eller stormfäll- da träd ska lämnas kvar för att främja den ekologiska mångfalden. Risken är att den bostads- nära naturmarken förparkas. Förvaltningen menar därför att det är av stor vikt att informa- tionskampanjer bedrivs för att öka allmänhetens kunskap om Levande skogar.

Stockholm stad har totalt skyddat 2271 ha naturmark, till övervägande del trädbevuxen mark, motsvarande ca 6,9 % av kommunens yta. I enlighet med bl.a. översiktplan 1999 så ska ytterligare 6 grönområden utredas om skydd. Då skogsområdena inom Stockholm stad enbart brukas extensivt så finner man inom dessa områden arter som, inom det moderna skogsbruket, blivit allt mer undanträngda. Här finns bland annat, duvhök och den rödlistade skalbaggen reliktböck, vilka båda behöver gamla grova träd, samt mindre hackspett som är beroende av död ved. Även stadens friluftsområden och villaområden är ofta variationsrika, med fler grova äldre träd, större lövinslag och mer död ved än på landsbygden där de areella näringarna dominerar. Detta gör att de tätortsnära skogarna, vid sidan om sina rekreativa värden, har höga naturvärden.

Stadsdelsförvaltningens myndighetsområde omfattar endast investeringar, drift- och underhållsfrågor varför vi saknar möjlighet att göra ingående analyser av skogsbruksfrågor. Förvaltningen instämmer dock med stadskontorets förslag och anser det angeläget att öka takten på avsättningen av skyddsvärd skogsmark och använda ett brett spektra av naturvårds- instrument och åtgärder för att uppnå delmål 1.

För att åtgärderna ska få till följd att de mest skyddsvärda områdena avsätts bör utvärde- ringen av skydd vara byggd på landskapsekologisk analys varvid det är lämpligt att skydds- åtgärderna knyts till de regionala strategierna för formellt skydd. För att långsiktigt säkra miljö kvalitetsmålet, om Levande skogar, krävs också att skyddet av värdefull skog blir lång- siktigt. Naturvårdsavtal gäller under 50 år och har inte samma starka skydd som skydd enligt Miljöbalkens kapitel 7. Om naturvårdsavtal och frivilliga avsättningen ska öka och vara ett långsiktigt skydd krävs troligen en större insats vad gäller kunskapsspridning till landets skogsägare. Likaså är det viktigt att vid sidan av skydd arbeta aktivt med utveckling och uppföljningen av den generella naturhänsynen inom skogsbruket.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 maj 2008 att som sitt yttrande över remissen avseende en remiss av Statskontorets redovisning –

Skyddet av Levande skogar överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Statskontorets mycket omfattande och till viss del svårtillgängliga, för den icke sakkunnige, redovisning belyser viktiga förslag till åtgärder som underlättar uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Det Stockholms stad kan bidra med är främst att arbetet med inrättande av naturreservat fortskrider och att hänsyn tas till spridningsvägar vid exploatering. Viktigt är också att områden med skyddsvärd skog identifieras och avsätts för framtida reservatsbildningar när den nya översiktsplanen för Stockholm nu arbetas fram.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Åsa Romson (mp) samt Charles Ber-
kow (mp) med instämmande av Tina Kratz (v), enligt följande

Att Stockholm säljer sina skogsmarker i närområdet utan säkerheter för fortsatt varsamt
skogsbruk är skamligt med tanke på skogens rekreationsverkan.

I takt med insikten om effekterna av vår handlande på miljön och framtidens välfärd ökar,
ökar också allas ansvar att ta miljöhänsyn. Vår kunskap har ökat om betydelsen av biologisk
mångfald för fortsatt tillhandahållande av ekosystemtjänster som hela vårt samhälle är bero-
ende av.

Av stadens information till företagare framgår att

Alla som bedriver en verksamhet ska göra det på ett sätt så att olägenheter för människors
hälsa och miljö förebyggs. Kravet på egenkontroll, eller egentillsyn som det också kallas,
gäller även förebyggande dvs. redan när det finns risk för olägenhet. I ansvaret ingår en skyl-
dighet att skaffa sig kunskap anpassad till verksamheten som krävs för att skydda omgivning-
en. Kraven kommer från den svenska miljölagstiftningen och livsmedelslagen.

<http://www.stockholm.se/-/Naringsliv/Lagar-och-regler-/>

Motsvarande ansvar bör övervägas också för skogsägare. Det är inte givet att nuvarande
särställning för skogsägare i relation till andra verksamhetsutövare ska behållas i alla delar.
Ett utvidgat ägaransvar bör således utredas.

Det är de skogar som har högst skyddsvärde som bör skyddas, oavsett om de finns på
mark ägd av staten eller andra. Skydd av skog på statligt ägd mark bör finansieras av staten
genom direkta avsättningar och vid behov ändrade ägardirektiv och liknande. Det är en onö-
dig rundgång att pengar avsätts till skogsskydd och betalas till statliga organ. En smidig han-
tering av statens pengar är till gagn för skattebetalare i Stockholm.”